

Itä-Suomen hovioikeuden toimintakertomus 2020

ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS
Minna Canthin katu 64 A
70100 Kuopio
Puhelin 029 56 41400
Faksi 029 56 41500
ita-suomi.ho@oikeus.fi
[https://oikeus.fi/hovioikeudet/
ita-suomenhovioikeus/fi](https://oikeus.fi/hovioikeudet/ita-suomenhovioikeus/fi)

Ulkoasu ja taitto
Taittopalvelu Yliveto Oy

Painopaikka
Otava, 2021

Sisältö

1	PRESIDENTIN KATSAUS	3
2	KORONAVIRUSPANDEMIAN VAIKUTUS ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUDEN TOIMINTAAN VUONNA 2020	5
3	TIETOA HOVIOIKEUDESTA	7
3.1	Yleistä	7
3.2	Itä-Suomen hovioikeuspiirin kärjäoikeudet ja niihin kuuluvat kunnat	7
4	HENKILÖKUNTA	8
4.1	Yleistä henkilökunnasta	8
4.2	Hovioikeuden organisaatio	8
5	LAINKÄYTTÖTOIMINTA	9
5.1	Kaikki hovioikeudet - saapuneet ja ratkaistut asiat vuonna 2020	9
5.2	Itä-Suomen hovioikeuteen saapuneet asiat vuosina 2016 – 2020	9
5.3	Itä-Suomen hovioikeuden antamat ratkaisut vuosina 2016 – 2020	10
5.4	Käsittelyajat	10
5.5	Pääkäsittelyt ja matkakäräjät vuonna 2020	11
5.6	Saapuneet asiat kärjäoikeuksittain ja asiaryhmittäin vuonna 2020	11
5.7	Saapuneiden asioiden laatu	12
5.8	Kärjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys ratkaisulistunnoittain vuonna 2020 annetuista ratkaisuksista	13
5.9	Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen	14
5.10	Korkeimman oikeuden myöntämät valitusluvut	14
5.11	Tulokset ja taloudellisuus vuosina 2016-2020	14
6	MUU TOIMINTA	15
6.1	Hallinto	15
6.2	Sisäinen valvonta	15
6.3	Annetut lausunnot	15
6.4	Koulutus	16
6.5	Kirjasto	16
6.6	Tiedotus	16
6.7	Kärjäoikeuksien tarkastus	17
6.8	Työterveyshuolto ja työsuojelu	17
6.9	Työhyvinvointi ja virkistystoiminta	18
6.10	Kunniamerkit	18

1 Presidentin katsaus

Pandemia muutti toimintaa

Hovioikeuden perustehtävänä on käsitellä käräjäoikeuden ratkaisusta tehdyt valitukset ja kantelut sekä eräät ylimääräistä muutoksenhakua koskevat asiat.

Maailmanlaajuinen koronapandemia haastoi keväällä 2020 muun yhteiskunnan tavoin myös tuomioistuintoimintaa. Itä-Suomen hovioikeudessa oli mietittävä, miten perustehtävää hoidetaan muuttuneessa tilanteessa. Suullisia istuntokäsittelyjä jouduttiin aluksi perumaan, mutta syksyllä istuntoja voitiin pitää lähes entiseen tahtiin suojaus-toimenpiteet tosin huomioon ottaen.

Pandemian vaikutuksesta hovioikeudessa kirjoittaa toisaalla tässä toimintakertomuksessa osaston johtaja, hovioikeudenneuvos Eero Antikainen. Kirjoituksesta käy ilmi, että toiminnan nopeassa uudelleen suuntaamisessa onnistuttiin hyvin.

Toiminnallinen tulos kohtuullinen

Saapuvien asioiden määrän oli ennustettu vuonna 2020 olevan yhteensä 1 360 ja tavoitteena oli ratkaista asioita sama määrä. Asioita saapui kaikkiaan 1 187 kappaletta ja niitä ratkaistiin 1 170 asiaa. Ratkaisutavoitteeseen ei siten ylletty. Tämä selittyi sillä, että asioita saapui pandemiasta johtuen selvästi arvioitua vähemmän.

Vuoden lopussa asioita oli vireillä ja näin ollen siirtyi seuraavalle vuodelle 350, kun arvio oli ollut 424 asiaa. Määrä on aikaisempien vuosien tasoa ja kertoo siitä, että hovioikeudessa ei ole varsinaista jutturuuhkaa, vaikka pandemian vuoksi vaativimpien asioiden työmäärää siirtyikin jonkin verran normaalia enemmän vuodelle 2021.

Asioiden painokertoimien perusteella laskettavia tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita ei myöskään saapuvien asioiden määrän vähenemisen vuoksi saavutettu. Tuottavuustavoite vuodelle oli 48 ja toteutuma 40. Taloudellisuustavoite puolestaan oli 1 845 euroa ja toteutuma 2 175 euroa.

Käsittelyaikatavoitteiden osalta keskimääräinen käsittelyaika 3,7 kuukautta oli tavoitteen 3,5 tuntumassa. Käsittelyaikaa pidensivät pandemian

vuoksi toteutetut pääkäsittelyiden siirtämiset. Toteutuneita käsittelyaikoja voidaan kuitenkin pitää vielä kohtuullisen hyvinä. Käsittelyn joutuisuus on tärkeä asia oikeudessa asioiville. Siksi siihen on hovioikeuden toiminnassa kiinnitettävä jatkuva huomiota.

Toiminnallista tulosta voidaan pitää siksikin kohtuullisen hyvänä, että henkilöstön vaihtuvuus oli edelleen melko suurta erityisesti esittelijöiden kohdalla. Esittelijät ovat runsaslukaisesti siirtyneet käräjäoikeuksiin hoitamaan määräaikaista käräjätuomarin virkoja. Kun esittelijöiden työkokemus on aikaisempaa huomattavasti vähäisempää, on se lisännyt kansliahenkilökunnan ja tuomareiden työtä lainkäytössä sekä esittelijöiden koulutuksessa ja ohjauksessa.

Hovioikeuden kehittämistoimia jatkettiin

Vaikka pandemia toi lisätyötä ja vaati hovioikeuden henkilökunnalta erityistä huomiota, kyettiin hovioikeuden toimintaa edelleen kehittämään monella tavalla.

Sähköisten työvälineiden ja työmenetelmien kehittämistä ja ottamista osaksi arkipäivän työtä on tehty pitkäjänteisesti useiden vuosin ajan. Henkilökunnan ICT-tietojen ja -taitojen kehittämistä jatkettiin ja tähän liittyvää koulutusta oli tarjolla. Pandemian aikainen työskentely osoitti, että panostukset eivät tältä osin ole olleet turhia. Hovioikeudessa odotetaan levollisin mielin, että tuomioistuinten laaja tietojärjestelmähanke AIPA etenee siihen vaiheeseen, että sen mukanaan tuomat uudet työvälineet ovat hovioikeuden käytössä.

Lainkäyttöasioiden työnkulkuja tarkasteltiin työryhmässä asioiden kirjaamoon saapumisesta aina asian arkistointiin saakka. Työryhmä löysi useita työtä vähentäviä, joustavoittavia ja helpottavia tekijöitä, joiden mukaiset muutokset otettiin käyttöön syksyn aikana.

Sisäistä viestintää pohtinut työryhmä kartoitti

viestinnän puutteita ja teki ehdotuksia korjaaviksi toimenpiteiksi. Myös nämä otettiin käyttöön loppuvuoden aikana.

Lainkäytön keskeisenä kehittämiskohteena on muutaman aikaisemman vuoden tapaan ollut edelleen materiaalinen prosessinjohto, yhteenvedon laatiminen ja etupainotteinen työskentelytapa. Näistä teemoista keskusteltiin myös loka-kuussa pidetyssä hovioikeuden ja käräjäoikeuksien yhteisessä oikeudenhoidon yhteistoiminnan iltapäivässä.

Hovioikeuden organisaatiota oli vuoden 2020 alussa muutettu niin, että aikaisempien kahden lainkäyttöosaston sijasta hovioikeudessa oli jatkossa vain yksi lainkäyttöosasto. Muutoksen keskeisinä syinä olivat henkilöstöressurssin käytön joustavoittaminen ja lainkäyttötoiminnan yhdenmukaistaminen. Vuoden aikana voitiin todeta, että tehdyllä muutoksella on mahdollista saavuttaa sille asetettuja tavoitteita.

Hovioikeuden toimitiloja oli vuosina 2015-2016 ja 2018-2019 peruskorjattu laajasti. Vuonna 2020 tehtyjen pienempien kunnostustöiden ja piha-alueen ehostamisen jälkeen toimitilat ovat nyt ajanmukaiset.

Kiitokset

Aloitin hovioikeuden presidentin virassa 1.12.2020. Aluksi olen käyttänyt aikaani hovioikeuden toimintaan ja henkilökuntaan tutustumiseen. Saamani ennakkokäsitys on vahvistunut: Itä-Suomen hovioikeus on hyvin johdettu tuomioistuin ja hovioikeuden henkilökunta on erittäin sitoutunut työhönsä.

Suuret kiitoksen hovioikeuden hyvästä toimintakyvystä kuuluvat edeltäjälleni presidentti Pertti Niemiselle, joka jäi eläkkeelle 1.12.2020 lukien. Nieminen on vuosien ajan pitkäjänteisesti ja tarmokkaasti kehittänyt hovioikeutta yhdessä henkilökunnan kanssa vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla ihmisten ja yhteisöjen odotettuihin oikeusturvavaatimuksiin.

Lopuksi lämpimät kiitokset hyvästä työstä vuonna 2020 koko hovioikeuden henkilökunnalle. Haastavista olosuhteista huolimatta hovioikeuden toiminta pysyi vakaana ja asioita kyettiin ratkaisemaan hyvin.

Antti Savela,
Itä-Suomen hovioikeuden presidentti

2 Koronaviruspandemian vaikutus Itä-Suomen hovioikeuden toimintaan vuonna 2020

Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia ja sen vuoksi yhteiskunnassa maaliskuusta 2020 alkaen tehdyt järjestelyt ovat vaikuttaneet merkittävästi myös Itä-Suomen hovioikeuden toimintaedellytyksiin ja toiminnan järjestämiseen. Hovioikeudessa on tehty lukuisia muuttuneiden olosuhteiden edellyttämiä toimenpiteitä henkilökunnan ja asiakkaiden terveyden sekä hovioikeuden toiminnan ja tavoitteiden saavuttamisen turvaamiseksi. Vuoden 2020 aikana hovioikeuden henkilökunnalla ei ollut yhtään vahvistettua koronavirustartuntaa, joten suojaustoimissa onnistuttiin hyvin.

Keskeisimpiä toimenpiteitä hovioikeudessa keväällä ja kesällä 2020 ovat olleet etätöiden ja sähköisten työtapojen laaja käyttöönotto sekä suullisten pääkäsittelyjen peruuttaminen kiireellisiä asioita lukuun ottamatta. Osa pääkäsittelyistä on saatu toimitettua käyttämällä etäyhteyksiä, joiden käyttöä on muutoinkin selvästi lisätty. Kirjalliset istunnot, koulutustilaisuudet, henkilöstökokoukset ja muut kokoontumiset on pidetty pääosin etäyhteyksin.

Hovioikeudessa on maaliskuussa 2020 laadittu Tuomioistuinviraston koronaviruspandemian vuoksi antamiin ohjeisiin ja muihin viranomaisohjeisiin perustuva ohjeistus. Elokuussa 2020 on laadittu toiminnan palautumissuunnitelma pandemian vuoksi tehdyistä poikkeusjärjestelyistä. Loppuvuodesta 2020 tautitilanteen pahennuttua on laadittu valmiussuunnitelma pandemian kiihtymisen ja leviämisen varalta. Kaikkia edellä mainittuja ohjeita ja suunnitelmia on tilanteen muuttuessa jatkuvasti täsmennetty ja päivitetty. Ohjeiden sisällöstä on laadittu tiedotteet hovioikeuden yhteistyötahoille ja asiakkaille. Myös hovioikeuden pääkäsittelykutsuihin on lisätty turvallista asiointia ja tartunnalta suojautumista koskevat toimitaohjeet. Pääkäsittelyissä on maaliskuusta 2020 alkaen pyritty pitämään suositusten mukaiset turvavälit ja 1.11.2020 alkaen käytetty kasvomaskeja. Hovioikeuden henkilökunta on 19.1.2021 alkaen käyttänyt kasvomaskeja myös muutoin yhteisissä työtiloissa oman työhuoneen ulkopuolella liikuttaessa.

Koronaviruspandemian vuoksi toiminta työhyvinvoinnin edistämiseksi on ollut rajoitettua. Vuodelle 2020 suunnitellut yhteis- ja virkistätymistilaisuudet, kuten esimerkiksi elokuulle 2020 suunniteltu Viipurin matka, on jouduttu peruuttamaan. Kehityskeskustelut on pidetty pääosin etäyhteyksin. Uusien työntekijöiden perehdyttäminen ja heidän sopeuttamisensa työyhteisöön on laajan etätöskentelyn vuoksi ollut haastavaa.

Hovioikeuden lainkäyttötyöhön on merkittävimmin vaikuttanut maaliskuu- ja heinäkuulle 2020 sovitujen 58 asian pääkäsittelyjen peruuttaminen ja siirtäminen myöhempään ajankohtaan. Yksittäisissä asioissa uudelleen sovittu pääkäsittely on koronaviruspandemian vuoksi jouduttu siirtämään uudelleen. Tämän vuoksi myös vuonna 2020 saapuneiden uusien asioiden pääkäsittelyt on jouduttu sijoittamaan tavanomaista myöhempään ajankohtaan. Pääkäsittelyjen peruuttamisen ja siirtämisen vuoksi käsittelyajat hovioikeudessa ovat jonkin verran pidentyneet edellisiin vuosiin verrattuna. Vuoden 2020 lopussa hovioikeudessa yli vuoden vireillä olleita asioita oli eri asiaryhmissä yhteensä 20, kun niitä vuoden 2019 lopussa oli ollut vain kaksi.

Pääkäsittelyjen peruuttaminen ja siirtäminen ovat merkinneet kansliahenkilökunnalle merkittävää ylimääräistä työtä. Myös lainkäyttöhenkilökunta on joutunut perehtymään asioihin uudelleen ja pääkäsittelyihin valmistautuminen on mennyt osin hukkaan. Uusien pääkäsittelyaikojen sopiminen hovioikeudessa on ollut tavallista vaikeampaa, koska syyttäjiä ja avustajia ovat työllistäneet käräjäoikeuksien keväältä 2020 loppukesään ja syksyyn siirtyneet pääkäsittelyt. Suurimmalle osalle hovioikeuden peruuntuneista pääkäsittelyistä on kuitenkin jo pääkäsittelyä peruutettaessa saatu sovittua uusi ajankohta vuoden 2020 loppupuolelle.

Kirjallisessa menettelyssä esittelystä ratkaistavien asioiden käsittelyaikoihin koronaviruspandemia ei ole juurikaan vaikuttanut.

Käräjäoikeuksien keväältä 2020 peruuntuneet pääkäsittelyt ovat tilapäisesti vähentäneet hovioikeuteen saapuneiden asioiden määrää elokuun

loppuun saakka. Tämän jälkeen hovioikeuteen saapuneiden asioiden määrä on kasvanut loppuvuoden aikana siten, että vuonna 2020 saapuneiden asioiden kokonaismäärä 1 187 asiaa oli vain 72 asiaa pienempi kuin vuonna 2019. Myöskään vireillä olevien asioiden määrässä ei vielä vuoden 2020 lopussa ollut tapahtunut merkittävää kasvua edellisvuoteen verrattuna. Ratkaisematta olevia asioita oli tuolloin 25 ja antamatta olevia asioita 18 enemmän kuin vuoden 2019 lopussa.

Vuonna 2020 koronaviruspandemia on ruuhkauttanut tuomioistuinten asioiden käsittelyä erityisesti kärjäoikeuksissa. Ruuhkautumista on aiheuttanut osaltaan myös kärjäoikeuksiin saapuneiden rikosasioiden määrän kasvaminen. Asioiden ruuhkautuminen ja kärjäoikeuksien pandemian vuoksi saamat lisäresurssit tulevat näkymään kasvavina asiamäärinä hovioikeuksissa. Tämän vuoksi lisäresurssien tarve myös hovioikeuksissa on jatkossa ilmeinen ruuhkautumisen välttämiseksi.

Eero Antikainen,
hovioikeudenneuvos, osaston johtaja

3 Tietoa hovioikeudesta

3.1 Yleistä

Itä-Suomen hovioikeus, entiseltä nimeltään Viipurin hovioikeus, on perustettu vuonna 1839. Toimitetaan 100 vuotta Viipurissa hovioikeus siirtyi talvisodan johdosta Heinolan kautta Kuopioon vuonna 1940. Hovioikeuden nimi muutettiin 2.3.1945 annetulla asetuksella Itä-Suomen hovioikeudeksi.

Kouvolan hovioikeus aloitti toimintansa vuonna 1978 ja sen tuomiopiiri muodostettiin pääosin Itä-Suomen hovioikeuden eteläisestä osasta. Itä-Suomen hovioikeus ja Kouvolan hovioikeus yhdistettiin uudeksi Itä-Suomen hovioikeudeksi 1.4.2014 lukien. Näin hovioikeuksien lukumäärä väheni kuudesta viiteen.

Yhdistyneen hovioikeuden sijaintipaikka on Kuopio. Hovioikeudella on kuitenkin pysyvä istuntopaikka Kouvossa, jossa on noin 10 työntekijää. Kouvolan istuntopaikassa käsitellään Kymenlaakson kärjäoikeudesta ja Päijät-Hämeen kärjäoikeudesta saapuvat muutoksenhakuasiat, joissa on pyydetty toimitettavaksi pääkäsittely. Työmäärän tasaamiseksi sanottuun työnjakoon tehdään ajoittain tarpeellisia muutoksia. Istuntopaikka sijaitsee Kouvolan Oikeus- ja poliisitalossa.

3.2 Itä-Suomen hovioikeuspiirin kärjäoikeudet ja niihin kuuluvat kunnat

Etelä-Karjalan kärjäoikeus

Imatra, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale ja Taipalsaari (asukasluku 31.12.2020 yhteensä 126 921)

Etelä-Savon kärjäoikeus

Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava (asukasluku 31.12.2020 yhteensä 132 702)

Kymenlaakson kärjäoikeus

Hamina, Kotka, Kouvola, Miehikkälä ja Virolahti (asukasluku 31.12.2020 yhteensä 157 687)

Pohjois-Karjalan kärjäoikeus

Heinävesi, Iloanta, Joensuu, Juuka, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä ja Tohmajärvi (asukasluku 31.12.2020 yhteensä 163 157)

Pohjois-Savon kärjäoikeus

Iisalmi, Joroinen, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalamppi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Vieremä (asukasluku 31.12.2020 yhteensä 248 265)

Päijät-Hämeen kärjäoikeus

Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä (asukasluku 31.12.2020 yhteensä 205 771)

Hovioikeuspiirin asukasluku vuosina 2016-2020

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020
Asukasluku	1 065 346	1 056 134	1 050 043	1 041 170	1 034 883

4 Henkilökunta

4.1 Yleistä henkilökunnasta

Hovioikeuden toimintaa johtaa hovioikeuden presidentti. Presidenttinä toimi marraskuun loppuun asti Pertti Nieminen ja 1.12.2020 lukien Antti Savela. Lainkäyttöasioiden ratkaisemista varten Itä-Suomen hovioikeudessa on yksi osasto.

Osaston johtajina toimivat hovioikeudenneuvos Eero Antikainen osaston johtajana ja hovioikeudenneuvos Minna Koskinen apulaisosastonjohtajana. Osastoon kuuluu lisäksi yksi hovioikeudenlaamanni, hovioikeudenneuvoksia ja hovioikeuden esittelijöitä. Osastoon kuuluu myös notaareja ja lainkäyttösihteerejä.

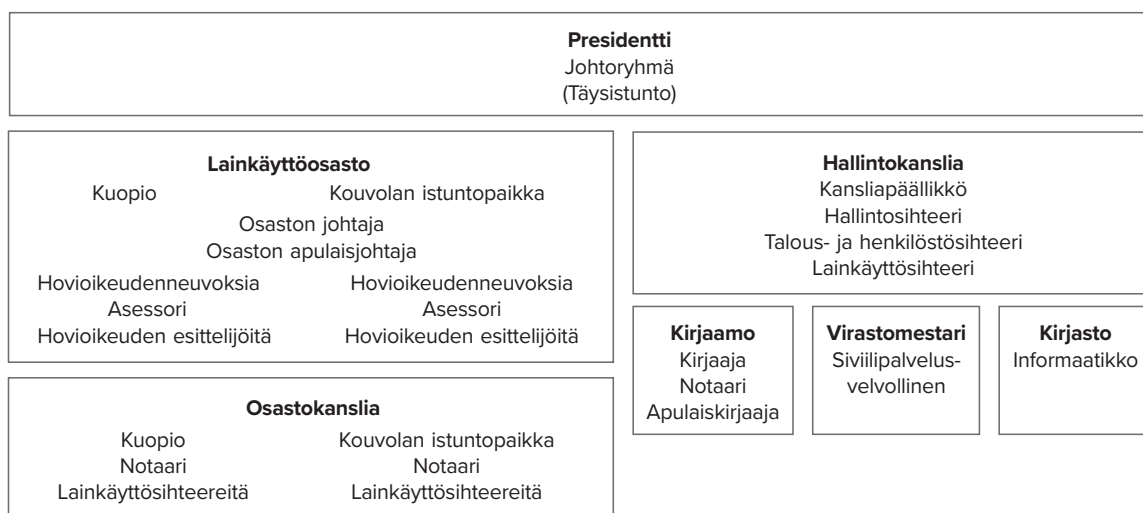
Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen tuomioistuinlain nojalla Itä-Suomen hovioikeudessa on kaksi kolmen vuoden määräajaksi täytettävää asessorin virkaa. Asessorin virka on tuomarin virka, johon liittyy työssä oppimista ja koulutusta. Koulutuksen tavoitteena on syventää asessorin laintuntemusta ja oikeudellista osaamista sekä antaa hänelle

hyvät valmiudet itsenäiseen oikeudelliseen ratkaisutoimintaan myös laajoissa ja vaikeissa asioissa.

Kouvolan istuntopaikan vastuuhenkilönä toimii hovioikeudenneuvos Aki Rasilainen. Hänen tehtävään on yhdessä osaston johtajan ja istuntopaikan henkilöstön kanssa järjestää istuntopaikan toiminta toimintasuunnitelmassa määritellyllä tavalla.

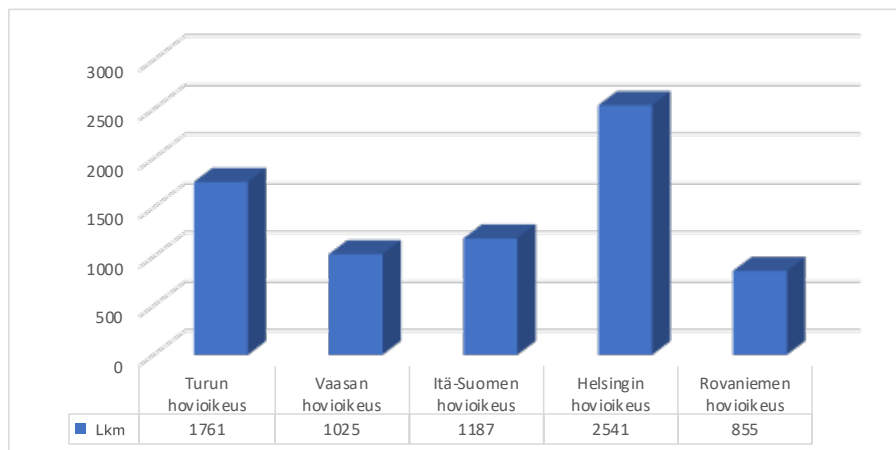
Lisäksi hovioikeuden henkilökuntaan kuuluvat kansliapäällikkö, hallintosihteeri, talous- ja henkilöstösihteeri, kirjaaja, apulaiskirjaaja, lainkäyttösihteerejä, informaattikko sekä virastomestari. Hovioikeudessa suoritti lisäksi siviilipalvelusta kaksi henkilöä. Hovioikeuden vakinaisen henkilökunnan määrä oli kertomusvuonna 63,2. Vuonna 2015 hovioikeuden henkilöstömäärä oli 76,9 henkilötyövuotta. Ennen hovioikeuksien 1.4.2014 yhdistämistä Itä-Suomen ja Kouvolan hovioikeuksien henkilöstömäärä oli yhteensä 96 henkilötyövuotta.

4.2 Hovioikeuden organisaatio

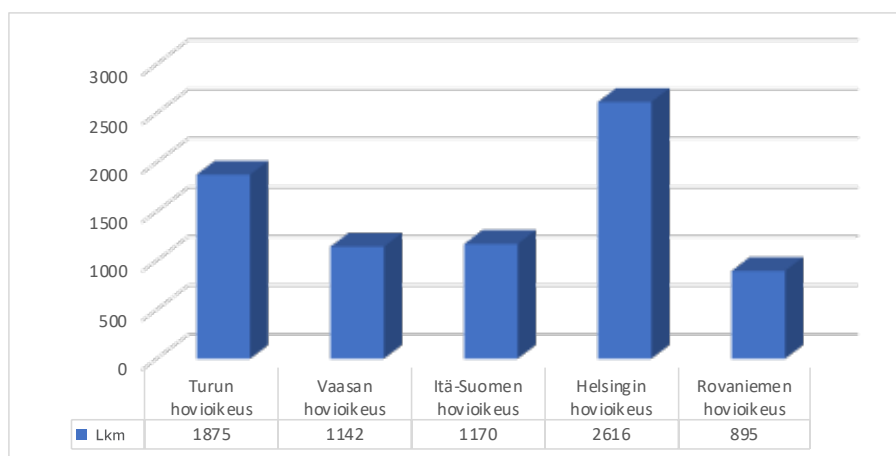

5 Lainkäyttötoiminta

5.1 Kaikki hovioikeudet - saapuneet ja ratkaistut asiat vuonna 2020

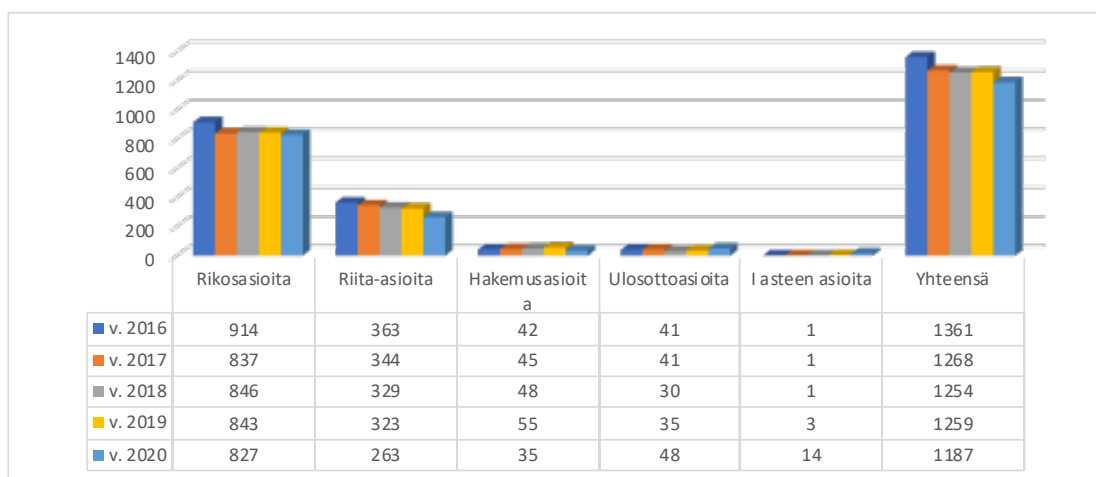

Saapui yhteensä
7 369 asiaa

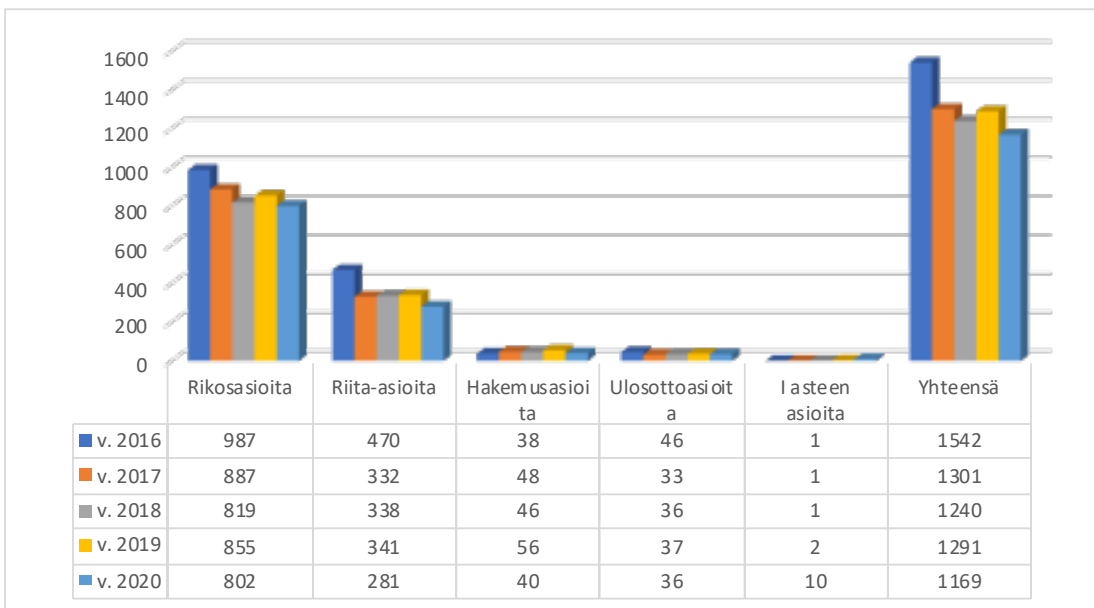

Ratkaistiin yhteensä 7 698 asiaa

5.2 Itä-Suomen hovioikeuteen saapuneet asiat vuosina 2016 – 2020

5.3 Itä-Suomen hovioikeuden antamat ratkaisut vuosina 2016 – 2020

5.4 Käsittelyajat

Keskimääräiset käsittelyajat vuonna 2020

	<= 3kk	3<= 6kk	6<= 9kk	9<=12kk	12<=18kk	yli 18 kk	Lkm	Aika kk
Riita-asiat	175	46	26	21	10	3	281	3,8
Rikosasiat	466	143	111	57	23	2	802	3,8
Ensimmäisen asteen asiat	8	1		1			10	2,6
Ulosottoasiat	30	3	1	1	1		36	2,2
Hakemus-asiat	32	7	1				40	1,9
Yhteensä	711	200	139	80	34	5	1169	3,7
	60,8%	17,1%	11,9%	6,8%	2,9%	0,4%		

Keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2020 ratkaistuissa asioissa oli kolme kuukautta kaksikymmentäyksi päivää ja keskimääräinen käsittelyaika asioissa, joissa järjestettiin pääkäsittely, oli kahdeksan kuukautta kuusi päivää.

Kertomusvuoden tavoitteena oli, että hovi-

oikeus antaa ratkaisun 1 360 asiassa. Asioita saapui 1 187 kappaletta ja hovioikeus antoi ratkaisun 1 170 asiassa. Vuoden päättyessä yli vuoden viireillä olevia asioita oli 20 ja ratkaisu oli antamatta 350:ssä asiassa.

Valmistelustuntoja järjestettiin muutama.

Keskimääräiset käsittelyajat vuosina 2016-2020

vuosi	keskimääräinen käsittelyaika kk/ kaikki	keskimääräinen käsittelyaika kk / pääkäsittelyt	keskimääräinen käsittelyaika kk / esittelyt
2016	4,3	7,5	3,2
2017	3,4	7,5	2,3
2018	3,5	7,5	2,4
2019	3,7	7,3	2,7
2020	3,7	8,2	2,2

5.5 Pääkäsittelyt ja matkakäräjät vuonna 2020

Hovioikeus toimitti pääkäsittelyn 280 asiassa, joka on noin 24 % ratkaistuista asioista. Matkakäräjä tehtiin 32 asiassa.

5.6 Saapuneet asiat käräjäoikeuksittain ja asiaryhmittäin vuonna 2020

	E	H	R	S	U	Yht.	
Etelä-Karjalan käräjäoikeus		6	78	29		113	9,5%
Etelä-Savon käräjäoikeus		2	101	32		135	11,4%
Kymenlaakson käräjäoikeus		4	99	44		147	12,4%
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus		1	179	43		223	18,8%
Pohjois-Savon käräjäoikeus		7	229	62	32	330	27,8%
Päijät-Hämeen käräjäoikeus		5	141	53	16	215	18,1%
Muut	14	10				24	2,1%
Yhteensä	14	35	827	263	48	1187	

E = Ensimmäisen asteen asiat, H = Hakemusasiat, R = Rikosasiat, S = Riita-asiat, U = Ulosottoasiat

5.7 Saapuneiden asioiden laatu

Kymmenen suurinta riita- ja rikosasioiden asiaryhmää vuonna 2020 olivat diaarin mukaan seuraavat:

Riita-asiat	kpl	osuus %
Lapsen huollosta tai tapaamisoikeudesta päättäminen	25	2,1
Velkajärjestelyhakemus	24	2,0
Vahingonkorvauslakiin perustuva riita-asia	22	1,9
Muuhun palvelussopimukseen, toimeksiantoon tai työntulossopimukseen perustuva velkomus	14	1,2
Muu velkasuhteeseen perustuva saatava	13	1,1
Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen muuttaminen	12	1,0
Lapsen huoltoa koskevan päätöksen muuttaminen	7	0,6
Konkurssihakemus	6	0,5
Työsuhteen irtisanomisesta tai purkamisesta aiheutuva riita	6	0,5
Huoneenvuokrasaatava	5	0,4
Rikosasiat	kpl	osuus %
Pahoinpitely	92	7,7
Törkeä rattijuopumus	43	3,6
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	32	2,7
Huumausainerikos	31	2,6
Varkaus	29	2,4
Törkeä pahoinpitely	28	2,4
Ryöstö	26	2,2
Raiskaus, törkeä raiskaus, pakottaminen sukupuoliyhteyteen	25	2,1
Virkarikokset ja julkisyhteisön työntekijän rikokset	25	2,1
Petos, lievä petos	23	1,9
Lisäksi saapui muun ohessa seuraavia asioita	kpl	osuus %
Pakkokeinoasia	98	8,2
Ulosottovalitus	44	3,7
Lähestymiskieltoasia	26	2,2
Menetetyn määräraajan palauttaminen	12	1,0

Rikosasiat on merkitty diaariin vain ns. pääteon mukaan.

5.8 Käräjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys ratkaisuistunnoittain vuonna 2020 annetuista ratkaisuista

RT-koodi		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	17	Muu	Yht.
Esittely	Muut	7	5	2	5	1	5	2			1	6	15	32	2	83
	R	82	29	14	94	9	11	7		42	1	4	14	270	1	578
	S	12	13	5	18	1	4	20	3	4			2	143		225
Yht		101	47	21	117	11	20	29	3	46	2	10	31	445	3	886
Osuus %		11,4%	5,3%	2,4%	13,2%	1,2%	2,3%	3,3%	0,3%	5,2%	0,2%	1,1%	3,5%	50,2%	0,3%	
Pääkä-sittely	Muut		1	1									1			3
	R	54	22	97	32	13			1	4			1			224
	S	14	10	17	5	2			4	4						56
Yht		68	33	115	37	15			5	8			2			283
Osuus %		24,0%	11,7%	40,6%	13,1%	5,3%			1,8%	2,8%			0,7%			
Kaik-kiaan		169	80	136	154	26	20	29	8	54	2	10	33	445	3	1169
Osuus %		14,5%	6,8%	11,6%	13,2%	2,2%	1,7%	2,5%	0,7%	4,6%	0,2%	0,9%	2,8%	38,1%	0,3%	

RT-koodit:

- 01 Ei muutettu
- 02 Muutettu vain perusteluja
- 03 Perusteluja ja lopputulosta muutettu näytön uudelleenarvioinnin johdosta
- 04 Perusteluja ja lopputulosta muutettu muusta syystä
- 05 Muutos koskee vain lopputulokseltaan ratkaisun epäolennaista osaa
- 06 Tutkimatta
- 07 Palautettu
- 08 Vahvistettu sovinto
- 09 Lausunnon antaminen rauennut
- 10 Jäänyt sillensä
- 11 1. asteen vaatimus hyväksytty
- 12 1. asteen vaatimus hylätty
- 17 Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty

5.9 Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen

Hovioikeus antoi vuonna 2020 ratkaisun yhteensä 1 169 asiassa. Kun valituslupapyyntöjä oli 232, muutoksenhakuprosentti oli noin 20 %.

	2016	2017	2018	2019	2020
Rikosasioita	148	131	124	128	129
Riita-asioita	134	97	81	112	90
Hakemusasioita	1	7	3	3	6
Ulosottoasioita	14	10	11	14	7
Yhteensä	297	245	219	257	232

5.10 Korkeimman oikeuden myöntämät valitusluvut

Korkein oikeus myönsi Itä-Suomen hovioikeuden ratkaisemissa asioissa yhteensä 15 valituslupaa vuonna 2020. Näistä valitusluvista kahdeksan koski rikosasiaa, kuusi riita-asiaa ja yksi ulosottoasiaa. Valituslupa on myönnetty noin kuudessa prosentissa haetuista luvista.

5.11 Tulokset ja taloudellisuus vuosina 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Saapuneet asiat	1 361	1 268	1 254	1 259	1 187
Ratkaistut asiat	1 542	1 301	1 240	1 291	1 170
Siirtyneet asiat	381	350	364	333	350
Henkilöstömäärä (htv)	74,3	68,5	66,7	65,6	63,2
Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty	518	449	464	472	441
Osuus ratkaistuista	34 %	35 %	37 %	37 %	38 %
Taloudellisuus (€/työmäärä)	1 926 €	2 114 €	2 056 €	2 049 €	2 175
Tuottavuus (työmäärä/htv)	45	41	41	42	40

6. Muu toiminta

6.1 Hallinto

Hovioikeuden hallinto- ja talousasioista vastaavat hovioikeuden presidentti ja kansliapäällikkö.

Johtoryhmä, johon kuuluvat presidentti, osaston johtajat, Kouvolan istuntopaikan edustaja, kansliapäällikkö, kansliapäällikön sijaisena toimiva hallintosihteeri ja osaston notaari, kokoontui yhdeksän kertaa.

Tuomareiden nimittämisjärjestelmään kuuluvien lausuntojen valmisteleminen varten hovioikeudessa on nimitysasioita valmisteleva toimikunta, johon kuuluvat presidentti puheenjohtajana, osaston johtaja, osaston apulaisjohtaja, vakinaisten tuomareiden keskuudestaan yhden kalenterivuoden määräajaksi kerrallaan valitsema vakinaisen tuomarin viran omaava tuomari sekä hänen varahenkilönsä. Esittelijänä toimii kansliapäällikkö. – Kertomusvuoden aikana nimitysasioita valmisteleva toimikunta antoi yhteensä seitsemän lausuntoa.

Yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetussa laissa tarkoitettuna viraston ja hovioikeuden henkilöstön välisenä yhteistoiminta-elimänä toimii yhteistyökomitea. Yhteistyökomitea kokoontui vuoden aikana yhden kerran.

6.2 Sisäinen valvonta

Hovioikeuden toiminta, toimintatavat ja hallinnolliset menettelyt perustuvat niitä koskeviin säädöksiin sekä työjärjestykseen ja toimintasuunnitelmaan. Hovioikeus seuraa tulostavasti virastona määrärahojensa käyttöä.

Aikaisemmin oikeusministeriön ja hovioikeuden välillä – vuodesta 2020 alkaen Tuomioistuinviraston ja hovioikeuden välillä – käytävissä vuotuisissa tulosneuvotteluissa sovitaan tulostavoitteet seuraavalle vuodelle. Hovioikeuden presidentti ja osaston johtajat seuraavat säännöllisesti tulostavoitteiden toteutumista, asioiden käsittelyn etenemistä ja käsittelyaikoja. Jokainen työntekijä vastaa oman työnsä laadusta ja tuloksellisuudesta tulos- ja kehityskeskusteluissa sovittujen tavoitteiden mukaisesti.

Lainkäyttötoiminnassaan hovioikeus pyrkii käsittelemään ja ratkaisemaan asiat lain- ja oikeudenmukaisesti, joutuisasti ja kohtuullisin kustannuksin. Hovioikeudessa on toiminnan kehittämiseen tähtäviä työryhmiä. Hovioikeus pyrkii myös yhdessä yhteistoimintatahojen kanssa järjestettävien koulutus- ja neuvottelutaluuksin edistämään lainkäytön tasoa ja joutuisuutta.

Tuottavuusvaatimusten ja henkilökunnan vähentämisen vuoksi hovioikeudessa on välttämätöntä tarkastella jatkuvasti toiminnan laadullista tasoa sekä tehokkuutta ja taloudellisuutta. Toimintaympäristön muutosten johdosta on tehtävä kulloinkin tarpeelliseksi todettavat muutokset työnjaossa, työmenetelmissä, työnkuluissa ja muissa työjärjestelyissä, ammattitaidon parantamisessa, työhyvinvoinnin ylläpitämisessä ja muissa toiminnan perusasioissa.

Hovioikeus suorittaa sille kuuluvan käräjäoikeuksien valvontatehtävän kautta käräjäoikeuksien toimivuuden ja lainkäytön laadun varmistamistehtävää.

6.3 Annetut lausunnot

Hovioikeus antoi vuonna 2020 seuraavat lausunnot:

- Lausunto oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta
- Lausunto henkilötunnuksen uudistamista pohtineen työryhmän loppuraportista
- Lausunto hallituksen esityksestä laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta
- Lausunto työryhmän mietinnöstä Korkeimpien oikeuksien yhteistyön kehittäminen
- Lausunto luonnoksesta Kansallisarkiston arvonmääritys ja seulontapolitiikka-asiakirjaksi
- Lausunto työryhmämietinnöstä Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus.

6.4 Koulutus

Hovioikeudessa on koulutustoimikunta, jonka tehtävänä on kartoittaa toivomuksia hovioikeuden järjestämästä koulutuksesta ja olla mukana sen suunnittelussa. Toimikunnassa on edustettuina kaikki henkilöstöryhmät. Toimikunta kokoontui vuoden aikana muutaman kerran.

Kertomusvuodeksi oli laadittu erillinen hovioikeuden koulutussuunnitelma.

Itä-Suomen hovioikeudella ja Itä-Suomen yliopistolla on sopimus yhteistyöstä koulutuksen järjestämiseksi hovioikeuden henkilökunnalle. Sopimusta on jatkettu vuosille 2021 - 2023. Näihin tilaisuuksiin on myös hovioikeuden yhteistyötahojen mahdollista osallistua. Koulutukset järjestään etäyhteyksin hovioikeuspiirin käräjäoikeuksiin.

Kertomusvuonna hovioikeuden ja yliopiston yhteistyönä järjestettiin seuraavat koulutustilaisuudet:

- Prosessioikeuspäivä 7.9.2020
- Todistajanpsykologiaa tuomioistuimille 2.11.2020
- Eläinsuojelurikokset ja metsästysrikokset 14.12.2020.

Lisäksi hovioikeus järjesti seuraavat tilaisuudet:

- Prosessioikeutta hovi- ja hallinto-oikeudessa – yhteinen koulutustilaisuus Itä-Suomen hovioikeuden ja Itä-Suomen hallinto-oikeuden kanssa 23.1.2020
- Koulutusta uusille esittelijöille 10.2.2020
- Käräjänotaaripäivä 2.10.2020
- Oikeudenhoidon yhteistoiminnan iltapäivä 5.10.2020.

Suurin osa näistä tilaisuuksista järjestettiin etäyhteyden avulla koronatilanteen takia.

Hovioikeudessa on järjestetty vuoden aikana myös muutama lainkäytön iltapäivä ajankohtaisista aiheista. Henkilökunnalla oli lisäksi mahdollisuus osallistua Skype-yhteyden kautta muutama muualla järjestettyyn koulutustilaisuuteen.

6.5 Kirjasto

Hovioikeudella on kirjasto sekä Kuopiossa että Kouvolan istuntopaikassa. Kirjastot ovat pääasiassa hovioikeuden oman henkilökunnan käytössä, mutta kaukolainoja toimitetaan mahdollisuuksien mukaan myös muille tuomioistuimille.

Kirjastolla on käytössä PrettyLib-kirjastojärjestelmä ja lehtikierron hoitamista varten PrettyCirc-lehtikierto-ohjelma.

Kirjastoon hankitaan kaikki hovioikeuden tarvitsema keskeinen kirjallisuus, mutta yhä suurempi osa kirjastotietokantaan luetteloidusta materiaalista on saatavissa joko pelkästään sähköisessä muodossa tai sekä paperisena että sähköisenä.

6.6 Tiedotus

Sisäinen tiedotus

Koko henkilökunnalle pidetään tiedotustilaisuuksia, joissa kerrottiin ajankohtaisista asioista. Kouvolan istuntopaikka osallistuu näihin tilaisuuksiin Skypen välityksellä. Eri henkilöstöryhmillä on lisäksi omia yhteistyötilaisuuksia sekä keskustelutilaisuuksia presidentin ja kansliapäällikön kanssa.

Sisäisessä tiedottamisessa käytetään pääasiassa hovioikeuden omaa erillisintraa. Lisäksi tiedottamisessa käytetään tarvittaessa sähköpostia. – Kertomusvuonna valmistui viestintäryhmän muistio. Työryhmä oli saanut tehtäväkseen suunnitella sisäistä viestintää vastaamaan entistä paremmin henkilökunnan odotuksia.

Ulkoinen tiedotus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta annetun asetuksen 8 b §:ssä (380/2002) tarkoitetussa viestintäsuunnitelmassa määritellään ne perusteet, joiden mukaisesti hovioikeus toteuttaa sille laissa säädettyä viestintätehtävää. Viestintäsuunnitelman painopiste on hovioikeuden ulkoisessa viestinnässä. Viestintäsuunnitelma on myös hovioikeuden kotisivulla.

Hovioikeuden kirjaamo on tiedottanut hovioikeudessa vireillä olevista asioista ja hovioikeuden antamista yksittäisistä ratkaisuista silloin, kun tiedotusvälineet ovat tietoja pyytäneet. Lisäksi kansliapäällikkö on kysyttäessä tiedottanut asioista.

Hovioikeus julkaisi kertomusvuonna kuusi Finlex-ratkaisua.

6.7 Käräjäoikeuksien tarkastus

Itä-Suomen hovioikeuden toimintasuunnitelman mukaan käräjäoikeuksien valvonta toteutetaan siten, että presidentti tai hänen määräämänsä hovioikeuden tuomari yhdessä määrääjäksi tehtävään määrätyn esittelijän kanssa käy tarkastuskäynnillä jokaisessa hovioikeuspiirin käräjäoikeudessa vähintään joka kolmas vuosi. Tämän vuoksi tarkastuskäyntejä ei ole toteutettu vuonna 2020.

Itä-Suomen hovioikeus on toimittanut oikeuskanslerille tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisia ilmoituksia kaksi kappaletta.

Varsinaisen tarkastustoiminnan lisäksi vuosittain tammikuun aikana järjestettävillä hovioikeuden johdon ja käräjäoikeuksien laamannien neuvottelupäivillä käsitellään myös edellisen vuoden aikana esille nousseita ajankohtaisia kysymyksiä.

6.8 Työterveyshuolto ja työsuojelu

Poikkeusvuoden aikana työhyvinvoinnin ja työsuojelun merkitys korostui entisestään. Hovioikeuden henkilökunta siirtyi laajasti etätööhön jo COVID-19-viruksen leviämisen alkuvaiheessa maaliskuun puolivälissä. Vähintään osittaiseen etätööhön siirtyivät kaikki henkilöstöryhmät lukuun ottamatta kirjaamon henkilökuntaa, virastomestaria ja siivilipalvelusmiestä. Koska viruksesta ei ollut leviämisen alkuvaiheessa käytettävissä tutkimustietoa, päätettiin siirtää osa pääkäsittelyistä pidettäväksi syksyn aikana. Kesä oli viruksen osalta rauhallisempaa aikaa ja lomat voitiin pitää sovitusti. Virastossa laadittiin elokuun puolivälistä alkaen voimassa ollut palautumissuunnitelma, jonka avulla toimintaa vähitellen palautettiin kohti normaalia tarkoista turvatoimista huolehtimalla. Etätöskentely vakiintui vuoden aikana pysyväksi toimintamalliksi, jota on jatkettu hyvin kokemuksiin. Syksyn aikana saatiin pidettyä keväältä siirtyneet pääkäsittelyt. Etäyhteydet istunnoissa ovat toimineet pääsääntöisesti hyvin.

Työsuojelullisia toimia on tehostettu sitä mukaa kun tutkimustieto viruksesta on lisääntynyt. Hovioikeudessa toteutettiin syksyn 2020 aikana sekä etätö- että työhyvinvointikysely. Kyselyissä nousi esille muun muassa etätöön ergonomiaan, työskentelytapoihin, työn tasaiseen jakautumiseen sekä työyhteisöllisyyteen liittyviä kysymyksiä. Näihin on pyritty löytämään ratkaisuja syksyn

aikana. Toimintatapoja on tarkennettu etätööhön soveltuviksi tarkennetuilla ohjeilla ja työn tasaista jakautumista parannettu tasapuolisuutta parantavilla yksikön sisäisillä henkilöstöryhmäkohtaisilla työohjeilla. Työyhteisöllisyyttä on ylläpidetty sekä koko viraston yhteisillä että myös työyksikkö- tai henkilöstöryhmäkohtaisilla Skype-tilaisuuksilla. Esimerkiksi pitkäaikaisten viranhaltijoiden läksiäis-tilaisuus on pystytty välittämään koko henkilökunnalle Skypen välityksellä. Kaikki viraston koulutukset on järjestetty Skypen tai videon välityksellä.

Valtakunnallisina tavoitteina toimintavuonna työterveyssoitimuksessa Terve Työ -ohjelman mukaisesti olivat

- työntekijän työkyvyttömyysriskien varhainen tunnistaminen ja aktiivinen toiminta riskin hallitsemiseksi
- työntekijöiden pysyminen työkykyisinä työelämässä koko työelämänsä ajan
- työ ei aiheuta tarpeetonta psykososiaalista kuormitusta
- työn tekeminen on turvallista
- työympäristö ja -välineet tukevat terveyttä ja työkykyä
- yhteistyö työterveyden, johdon ja työsuojeluorganisaation kanssa on aktiivista ja edistää terveen työpaikan rakentumista.

Tavoitteisiin pyrittiin toimivan työyhteisön ja aktiivisen johtamisen keinoin:

- työn rakenteet ja toimintatavat tukevat työssä onnistumista
- työyhteisö on uudistumiskykyinen ja sopeutuu muutoksiin yhdessä
- työyhteisön vuorovaikutus toimii hyvin
- esimiehet tunnistavat varhaiset signaalit työkyvyn heikkenemisestä ja toimivat aktiivisesti niiden ratkaisemiseksi
- esimiehet voivat hyvin ja suoriutuvat vaativassa tehtävässään kaikissa tilanteissa
- johtaminen tukee hyvinvointia.

Uutena viestintävälineenä Terveystalon ja asiakkaan välillä otettiin käyttöön Viestit asiantuntijoille -palvelu, joka mahdollistaa yhteyden omaan työterveystiimiin suojatulla viestillä Etävastaanotto-sovelluksen tai Oma Terveys -palvelun kautta missä ja milloin tahansa. Vastauksen viestiin saa työterveyshuollon asiantuntijalta 1-3 arkipäivän sisällä.

Palvelu sopii ei kiireellisten asioiden hoitamiseen, kuten esimerkiksi tutkimustulosten läpikäymiseen.

Sairauspoissaolojen lukumäärä nousi noin kolmella päivällä per henkilö edelliseen vuoteen verrattuna.

6.9 Työhyvinvointi ja virkistystoiminta

Työkyvyn ylläpitoon tähtävänä toimena hovioikeus tarjosi henkilökunnalleen mahdollisuuden saada 10-20 kappaletta viiden euron arvoisia liikunta- ja kulttuuriseteleitä. Lisäksi Kuopiossa henkilökunnalla oli mahdollisuus osallistua hovioikeuden tiloissa säännöllisesti toteutettuun hierontaan.

Itä-Suomen hovioikeuden virkamiesyhdistys ry edisti tarkoituksensa mukaisesti hyvää yhteishenkeä hovioikeuden virkamiesten keskuudessa järjestämällä jäsenilleen toimintaa kertomusvuoden aikana. Virkamiesyhdistys järjesti jäsenilleen hovioikeuden läheisyydessä sijaitsevan Valkeisenlammen rannalla piknikin 3.6.2020. Lisäksi jäsenillä oli mahdollisuus osallistua syyskuun aikana toteutettuun valokuvaaja Meeri Koutaniemen ”Hidden freedom – Kätketty vapaus” -näyttelyyn VB-valokuvakeskuksella.

Hovioikeuden Kuopion henkilökunnan virkistyspäivä järjestettiin 30.10.2020. Koronatilanteesta johtuen virkistyspäivänä ulkoiltiin raikkaassa ulkoilmassa Puijon metsäpoluilla. Metsäretken jälkeen nautittiin juuri kunnostetun Puijon Majan yksityiskabinetissa iltapäiväkahvit.

Virkamiesyhdistys ja hovioikeus yhteistyössä järjestivät eläköityvien pienimuotoisen läksiäis-tilaisuuden Kuopiossa hovioikeuden päärakenuksen tiloissa 27.11.2020. Tilaisuudessa otettiin huomioon koronatilanteeseen liittyvät ohjeistukset. Tilaisuudessa nautittiin muun ohella ruoasta ja juomista, puheista sekä esittelijöiden ohjelmanumerosta. Tilaisuudessa jaettiin myös perinteinen hovioikeuspipari.

6.10 Kunniamerkit

Tasavallan presidentti myönsi itsenäisyyspäivänä hovioikeuden presidentti Antti Savelalle ja hovioikeudenneuvos Juha Niemiselle Suomen Leijonan komentajamerkin SL K ja hovioikeudenneuvos Jukka Soiniselle Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkin SVR R I.

